

Vergaderjaar 2018–2019

35 237

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2019 (Incidentele suppletoire begroting inzake Urgenda)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2019 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
2. de begrotingsstaat inzake het agentschap van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat voor het Diergezondheidsfonds

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 4

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de wet.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

B. BEGROTINGSTOELICHTING

a. Beleidsinhoudelijke toelichting

Het kabinet heeft besloten extra middelen beschikbaar te stellen om versneld te werken aan reducering van broeikasgasuitstoot. Hiervoor worden de beschikbare middelen op de begroting van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat uit de begrotingsreserve Maatregelen CO₂-reductie ingezet. In onderstaande overzichtstabel is de verdeling van het budget over de verschillende departementen en over de verschillende jaren opgenomen.

Bedragen x € 1 mln.

Departement	2019	2020
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK, VII)	35,00	148,00
Infrastructuur en Waterstaat (IenW, XII)	7,55	78,45 ¹
Economische Zaken en Klimaat (EZK, XIII)	114,40	23,50
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV, XIV)	14,00	74,50
Totaal	169,0	326,5

¹ Onderdeel hiervan is een kadercorrectie, omdat niet alle maatregelen aan de uitgavenkant van de begroting plaatsvinden. Voor de uitbreiding van de fiscale regelingen MIA/Vamil in 2020 ten behoeve van circulaire technieken of bedrijfsmiddelen worden extra middelen beschikbaar gesteld (€ 14,7 mln.). De MIA/Vamil zijn gebudgetteerde fiscale regelingen en vallen als zodanig onder het inkomstenkader. Omdat verwacht wordt dat middels deze regeling kostenefficiënt CO₂-reductie kan worden gerealiseerd in 2020 is besloten om een deel van het budget uit de begrotingsreserve voor CO₂-reductie te gebruiken om deze regeling op te hogen middels een kadercorrectie van de Rijksbegroting. Het uitgavenplafond wordt met eenzelfde bedrag verlaagd. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is beleidsverantwoordelijk voor de MIA en Vamil regeling. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en de Belastingdienst voeren de MIA en Vamil uit.

Met de incidentele suppletoire begrotingen worden de bedragen voor het jaar 2019 en 2020 budgettair verwerkt. Via de incidentele suppletoire begrotingen worden de geplande onttrekkingen aan de begrotingsreserve Maatregelen CO₂-reductie van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) geraamd. De bedragen die door andere departementen dan EZK worden besteed worden overgeheveld naar de desbetreffende departementale begrotingen.

Voor het jaar 2019 en 2020 wordt de begroting van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verhoogd met een bedrag van in totaal € 88,5 mln. Deze middelen worden als volgt verdeeld:

Meerjarige uitgavenmutaties op de begroting van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (bedragen x € 1 mln.)

Art. nr.	Instrument	2019	2020
11	Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	10,0	60,0
11	Energie-efficiëntie glastuinbouw (EG)	4,0	12,0
11	Innovatieagenda energie	0	2,5
	Totaal	14,0	74,5

b. Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Artikel 11 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij-, en voedselketens

Budgettaire gevolgen van beleid incidentele suppletoire begroting (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2019 incl. NvW (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Mutaties incidentele suppletoire begroting (3)	Stand incidentele suppletoire begroting (4)=(2+3)	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2024
VERPLICHTINGEN	745.594	845.622	14.000	859.622	72.000			
Waarvan garantieverplichtingen	124.627	174.627		174.627				
Waarvan overige verplichtingen	620.967	670.995	14.000	684.995	72.000			
UITGAVEN	646.620	748.311	14.000	762.311	72.000			
Waarvan juridisch verplicht (percentage)	97%	97%		97%				
Subsidies	102.869	132.404	14.000	146.404	72.000			
Agrarisch ondernemerschap	5.318	5.318		5.318				
Duurzame veehouderij	110	2.010	10.000	12.010	60.000			
Plantaardige productie	12.647	14.147	4.000	18.147	12.000			
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	79.439	100.574		100.574				
Visserij	0	5.000		5.000				
Europees fonds voor maritieme zaken en visserij	5.355	5.355		5.355				
Regeling apurement	0	0		0				
Begrotingsreserve landbouw	0	0		0				
Storting begrotingsreserve apurement	0	0		0				
Garanties	6.752	56.752	0	56.752				
Bijdrage borgstelling vermogensversterkende kredieten	3.627	53.627		53.627				
Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit	3.125	3.125		3.125				
Oprichtingen	91.493	78.806	0	78.806	2.500			
Agrarisch ondernemerschap	3.682	3.682		3.682				
Duurzame veehouderij	14.322	14.361		14.361				
Plantaardige productie	8.767	9.133		9.133	2.500			
Mestbeleid	13.081	12.986		12.986				
Visserij	70	370		370				
Integraal voedselbeleid	21.950	6.232		6.232				
Plantgezondheid	5.138	5.138		5.138				
Diergezondheid, dierenwelzijn en antibiotica	10.128	11.201		11.201				
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	11.401	12.755		12.755				
Voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid	2.954	2.948		2.948				
Bijdragen aan agentschappen	329.100	367.859	0	367.859				
Rijksrederij	7.686	7.686		7.686				
RIVM	5.760	7.878		7.878				
Bijdrage NVWA	168.767	189.467		189.467				
Bijdrage RVO	146.887	162.828		162.828				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	101.755	96.852	0	96.852				
College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden	1.291	2.489		2.489				
Centrale Commissie Dierproeven	750	-637		-637				
Wageningen Research	92.660	92.485		92.485				
Zon/Mw dierproeven	1.876	1.311		1.311				
Medebewind/voormalige productschappen	5.178	1.204		1.204				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	10.264	11.251	0	11.251				
FAO en overige contributies	10.264	11.251		11.251				

	Stand ontwerp-begroting 2019 incl. NvW (1)	Stand 1 ^e supple-toire begroting (2)	Mutaties incidentele supple-toire begroting (3)	Stand incidentele supple-toire begroting (4)=(2+3)	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2024
Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	4.387	4.387	0	4.387				
Diergezondheidsfonds	4.387	4.387		4.387				
ONTVANGSTEN	39.950	55.904	0	55.904				
Agrarisch ondernemerschap	245	245		245				
Agroketens	0	6.900		6.900				
Agrarische innovatie en overig	0	0		0				
Mestbeleid	7.209	7.209		7.209				
Visserij	6.993	7.993		7.993				
Garanties	2.925	2.925		2.925				
Plant- en diergezondheid	0	5.200		5.200				
Diergezondheid en dierenwelzijn	1.000	1.888		1.888				
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	12.157	13.723		13.723				
Voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid	5.926	5.926		5.926				
Agentschappen	0	0		0				
Onttrekkingen begrotingsreserves	3.495	3.895		3.895				

Subsidies

Duurzame veehouderij (Subsidieregeling sanering varkenshouderijen)

In het Regeerakkoord is € 200 mln. gereserveerd om gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met een zeer hoge veedichtheid te verminderen. Dit is vormgegeven in twee sporen, een saneringsspoor en een verduurzamingsspoor. De sanering van de varkenshouderij richt zich op de periode 2019–2021. Voor de sanering is € 120 mln. gereserveerd. In het kader van Urgenda is door het kabinet besloten om € 70 mln. extra vrij te maken voor de sanering van de varkenshouderij. Van dit bedrag wordt € 60 mln. toegevoegd aan het hiervoor genoemde budget van € 120 mln. voor de saneringsregeling (verhoging van het subsidieplafond). Daarnaast zal € 10 mln. beschikbaar worden gesteld aan de gemeenten waarin de saneringsproblematiek speelt, als tegemoetkoming in de extra organisatie- en uitvoeringslasten bij het bevoegd gezag.

Plantaardige productie (Energie-efficiëntie glastuinbouw (EG))

Er wordt in totaal € 16 mln. ter beschikking gesteld ten behoeve van het programma Kas als Energiebron. Kas als Energiebron is het innovatie- en actieprogramma dat energiebesparing en het gebruik van duurzame energie in de glastuinbouw stimuleert. Dit programma ondersteunt de opschaling en vroege marktintroductie van integrale innovatieve teelt- en kas(techniek) concepten en gebiedsgerichte glastuinbouw energie-innovaties passend bij een klimaatneutrale toekomst. Met de toegekende middelen wordt de regeling investeringen in energie-efficiëntie glastuinbouw (EG) in 2019 met € 4 mln. en in 2020 met € 12 mln. opgehoogd. Deze regeling heette voorheen de EHG-regeling.

Opdrachten

Plantaardige productie (Innovatieagenda energie)

Binnen het industriegebied Moerdijk is in potentie een grote hoeveelheid restwarmte op een geschikt temperatuurniveau beschikbaar voor aanwending in glastuinbouw en/of de gebouwde omgeving. Momenteel

ontbreekt echter de transportinfrastructuur om deze warmte te kunnen benutten. In 2020 wordt € 2,5 mln. ter beschikking gesteld om een warmteleiding en een CO₂-leiding te realiseren. Hierdoor kan het aardgasverbruik van een nabijgelegen tuinbouwgebied voor een belangrijk deel worden vervangen door restwarmte. In de gewenste situatie wordt aardgas vervangen door restwarmte en aangevoerde CO₂. Restwarmteprojecten zijn belangrijk voor het bereiken van de klimaatopgave binnen de glastuinbouw.